

ALEKSANDRA STRATIMIROVIĆ

Vizuelna umetnica i dizajnerka svetla, Štokholm

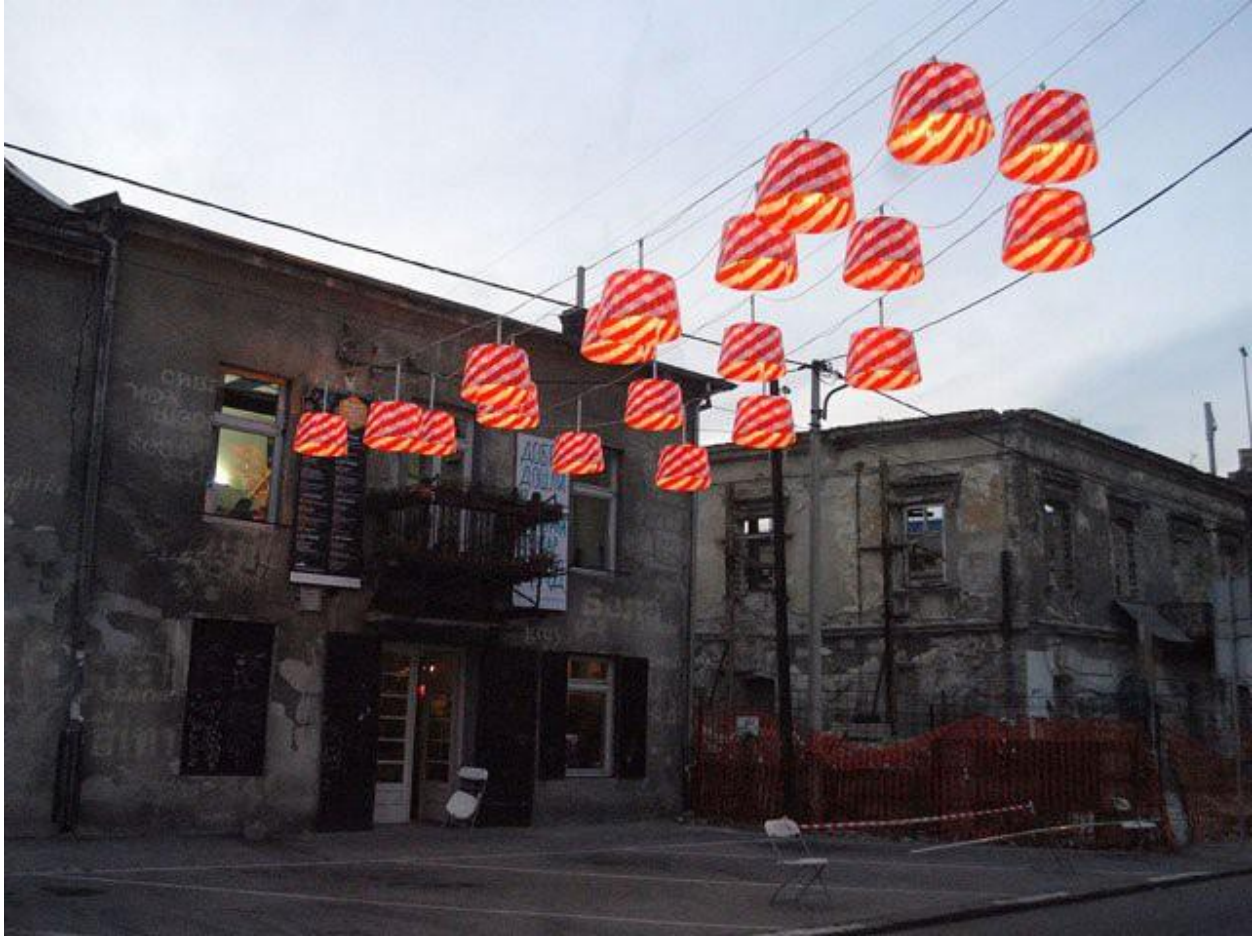

Foto: Tommaso Bonaventura

Breakfast je razgovarao sa Aleksandrom Stratimirović, vizuelnom umetnicom i dizajnerkom svetla, o predivnim polarnim svetlima u Jardin du Palais Royal, o novoj knjizi, svetlosti u javnim prostorima, svetlosnim detektivima, fenomenu Halo i još...

Kako počinješ dan, i na koji način se suočavaš sa izazovima?

Pokušavam da ustanem rano, ispratim decu u školu i onda idem u svoj studio. Ako se dobro organizujem imam već pripremljenu listu stvari koje želim da uradim tog dana pa krenem od prve tačke...

Salon – Beograd svetlosti (Foto: Stanislav Milojković)

Odrasla si u Beogradu, koje su tvoje omiljene uspomene iz detinjstva i da li si sentimentalna u vezi sa transformacijama Beograda? Kao “građanka sveta”, koliko si i na koji način vezana za Beograd?

Moram priznati da sam sentimentalno vezana za Beograd. Osećam se prvenstveno građankom sveta, ali ako ikada osetim nostalgiju onda je to nostalgija za Beogradom. Tu je deo moje porodice, moji prijatelji i lepe uspomene koje me vezuju za grad. Transformacija Beograda je neminovan proces. Ceo svet se menja. Uvek se menjao i treba da se menja. A ja bih volela da se Beograd menja u humanijem pravcu, pre svega sa poštovanjem prema svojim građanima, istoriji, u pravcu humane budućnosti, otvoren prema svetu. Beograd ima neverovatne potencijale, divne i kreativne ljude ... Njima treba omogućiti uslove da normalno žive i da ostanu u svom gradu, a ne da beže od muke.

Dugo si u Švedskoj i imaš impresivnu karijeru i nagrade u umetnosti i dizajnu svetla, višegodišnju praksu u studiju Strati, kao i kontinuirani edukativni rad iz oblasti kojima se baviš. Šta su tvoji izazovi danas, šta je rad u kome najviše uživaš?

Meni je rad uvek predstavljao najveće zadovoljstvo i ja iskreno uživam u svom poslu. Trudim se da svaki novi korak bude korak dalje, ka novim iskustvima i većim izazovima. Volim da radim u novim sredinama, da sarađujem sa zanimljivim ljudima, da probam nove materijale, tehnike, prostore. Da pravim, na prvi pogled, nemoguće kombinacije, zato što se tada rađaju ti uzbudljivi izazovi.

Radila si na projektu Superheroji, koji je 2010. izložen u njujorškom Gugenhajmu u vreme proslave pedesetogodišnjice muzeja, kako danas interpretiraš pojam superheroja, ko su za tebe superheroji, a ko bi mogli biti superheroji novim generacijama?

Rad za Guggenheim je bilo zabavno iskustvo. Mene je tada inspirisala arhitektura muzeja i moja ideja o Njujorku koji do tada nisam imala prilike da posetim. Zamišljala sam heroje Alexa Raymonda i svet nekog drugog univerzuma.

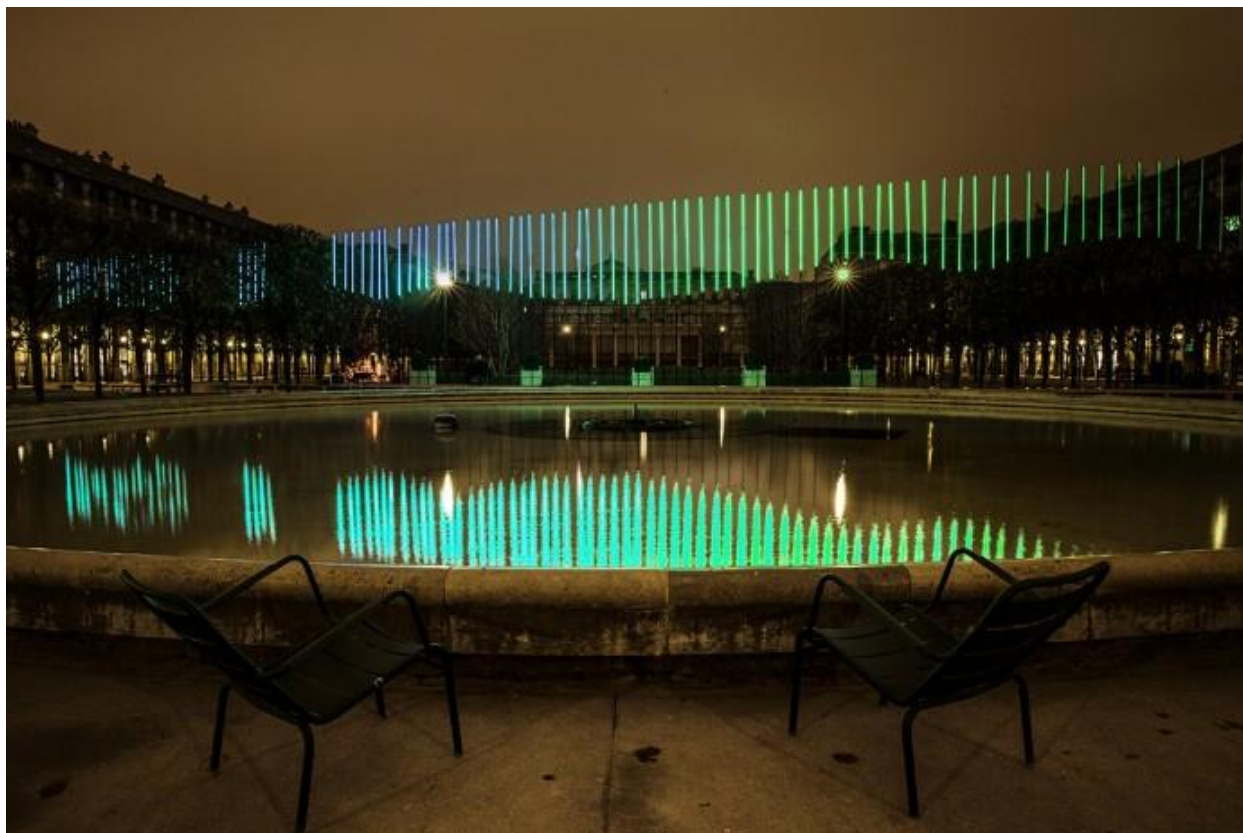
A, ovako u svakodnevnom životu susrećem često superheroje, zato što mi to čini život lepšim. Većina ljudi nosi nešto specifično u sebi što može da inspiriše. Samo treba dobro otvoriti oči.

Tvoji radovi su deo permanentnih postavki enterijera više javnih zgrada širom sveta, ali i deo javnih prostora, arhitekture. Koliko je svetlost u javnom prostoru skulpturalno-arhitektonski, a koliko društveno-angažovani rad? (Šta se dešava sa The Light Detectives projektom?)

Svetlo je moćna stvar. Sastavni deo svega vidljivog. Ne ostavlja nikoga ravnodušnim. Svetlom se utiče na atmosferu, na raspoloženje, na doživljaj prostora... Baš zbog tog moćnog efekta sa svetlom treba raditi veoma pažljivo. Koliko može da bude fantastično, isto toliko može da bude jezivo. Zato je moj rad pored skulpturalnog ili arhitektonskog karaktera neminovno i društveno angažovan, pošto je smešten u javne prostore i ima direktan kontakt sa ljudima. To je po meni nerazdvojivo.

[Transnational Lighting Detectives](#) je neprofitna organizacija koja za cilj ima popularisanje kulture svetla na lokalnom i globalnom nivou. Inicijator i osnivač je japanski dizajner svetla Kaoru Mende. On je osnovao grupu Shomei Tanteidan još početkom 90tih u Tokiju, a danas ova organizacija okuplja nekoliko hiljada članova iz celog sveta. Ja sam od 2000. Uključena u aktivnosti ove grupe i svake godine učestvujem na TLD simpozijumima i radionicama koje se organizuju širom sveta. Nedavno smo bili u Madridu, prošle godine u Tajvanu, pre toga u Bangkoku. Sarađujemo često sa lokalnim univerzitetima i radimo radionice sa studentima.

Beogradske Svetlosne Detektive smo oformili 2006.godine. Promovišemo ideju negovanja i razvijanja kulture svetla. Detektivi su aktivni u organizaciji festivala Beograd svetlosti.

Projekat Northern Lights

Tvoj rad Northern Lights nedavno izložen u Jardin du Palais Royal, u sebi sažima prirodu, grad i LED tehnologiju, vizuelne i muzičke reference, ali i istorije i kulture dvaju zemalja. Ispričaj nam o nastanku ove monumentalne prostorne instalacije.

[Northern Lights](#) je nastao na inicijativu ambasade Švedske u Parizu u saradnji sa IKEA France. Povod celog projekta je bila zvanična poseta švedskog kraljevskog para Francuskoj. Ideja je bila da se angažuje švedski umetnik koji bi napravio svetlosnu instalaciju u Parizu koristeći neki od proizvoda iz IKEA asortimana. Mene su kontaktirali sredinom oktobra. Imala sam tačno šest nedelja da osmislim šta, kako i gde da se napravi, da se montira, programira i da naravno dobro izgleda. Tu su se skupili svi elementi za rešavanje uzbudljivog slučaja. Kako u nenormalno kratkom roku, koristeći prilično neprofesionalnu tehnologiju, napraviti monumentalnu svetlosnu instalaciju u jednom magičnom, istorijskom ambijentu. Inspirativno! Odmah sam pristala.

Želela sam da prenesem nešto jedinstveno sa severa, da napravim spoj prirode i tehnike, i spoj dve kulture. Izabrala sam jedan IKEA proizvod, LED trake i mogu da kažem da smo od te trake

napravili čudo. Dostigli smo neverovatan rezultat, pomerili smo mogućnosti proizvoda na novi nivo. Radila sam sa fantastičnom ekipom, punom entuzijazma i zato smo i uspeli da dostignemo takav rezultat.

Ja sam interpretirala svoj doživljaj polarne svetlosti u specifičnom pariskom ambijentu, gde se polarna svetlost nikada neće prirodno pojaviti. Kao muzičku inspiraciju za svetlosnu melodiju koristila sam muziku francuskog pijaniste Jacques Loussier-a. Njegovu varijantu "Air on a G string".

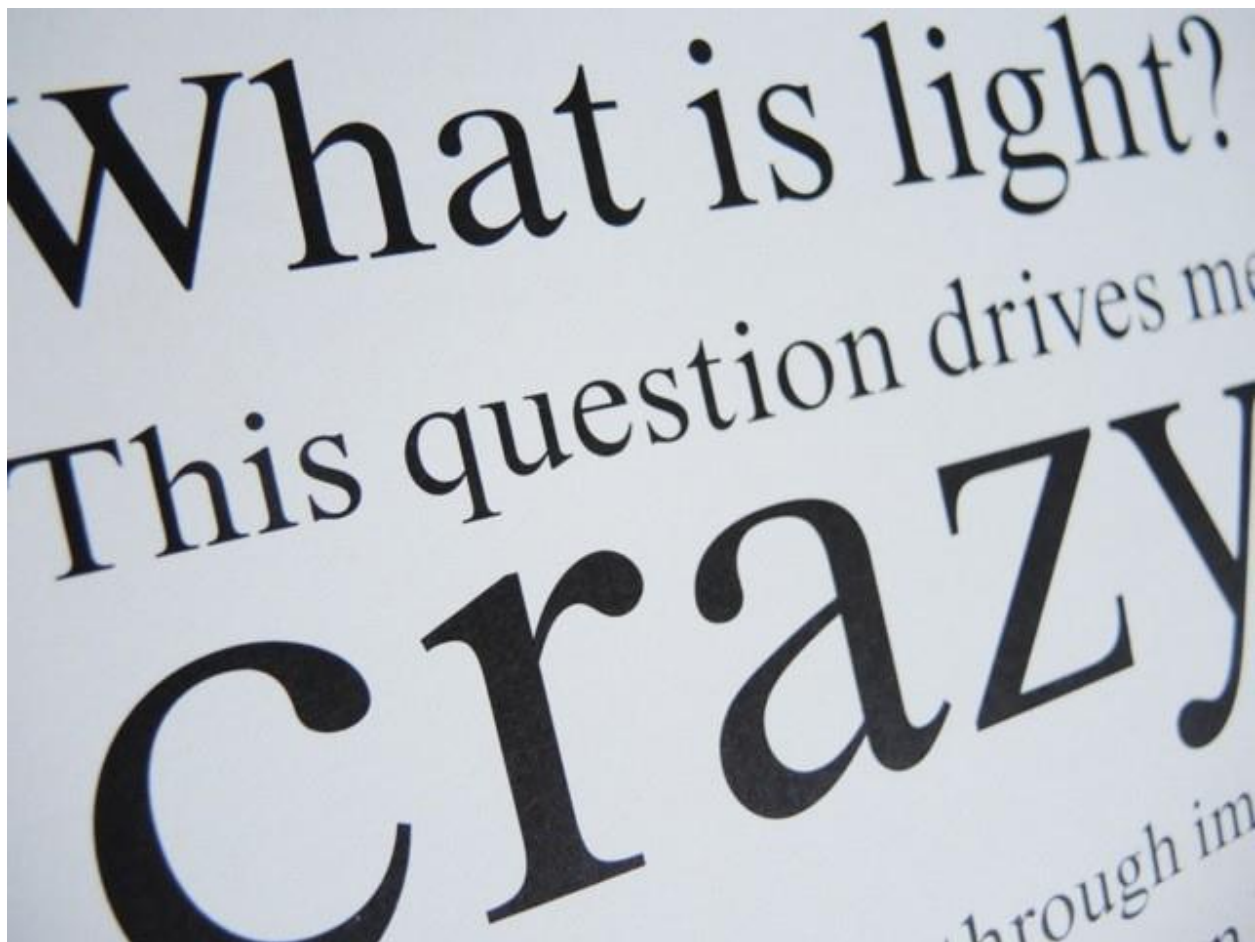
Švedska kraljica ja "aktivirala" instalaciju. Reakcije Parižana su bile fantastične.

Projekat Welcome Home, rezidencijalni deo Sjöviksbacken, Årstadal u Štokholmu.

Kroz sve tvoje radove, bilo da su oni komercijalni ili umetnički, na skali od unutarnjeg osvetljenja, intervencija u prostoru do svetlosnih skulptura, provlači se ista linija humanosti, delikatnosti i suptilnosti. Da li je taj human-touch vezan za umetnički senzibilitet ili koncept, filozofiju koju slediš?

Mislim da jeste. Ali ja u stvari rešavam situacije, pravim koncepte i gradim filozofije u zavisnosti od projekta. To je deo procesa. Svaki projekat je jedinstven i svaki je nova avantura za mene. Ono sto se provlači kroz moj rad je kontakt sa prostorom, sa funkcijom prostora i ljudima koji u tim situacijama dolaze u kontakt sa mojim radom. Trudim se da moj rad ima otvorenost ka interpretaciji, da se razvija na različite nacine. Uglavnom radim na projektima koji su vezani za javne prostore, različitih karaktera. To moze da bude park, naselje, bolnica, škola, ulica... mesta ne tako bliska doživljaju umetnosti. Zanima me kontakt koji nastaje u takvim situacijama. Ja se trudim da pružim inspiraciju koja se ne nameće već nesvesno inspiriše. Ne razmišljam o svom senzibilitetu. To se verovatno ogleda u rezultatima.

You Say Light – I Think Shadow

Na čemu si trenutno najviše angažovana? Reci nam nešto o projektima koji slede?

Kod mene se prepliće više projekata u ovom periodu. Trenutno finalizujem rad na knjizi [You Say Light – I Think Shadow](#) zajedno sa Sandrom Praun, grafičkom dizajnerkom iz Stokholma. Knjiga izlazi u izdanju [Art & Theory Publishing](#). Knjiga okuplja 109 vizija, priča, razmišljanja, teorija o svetlu i tami. Na knjizi smo radile tri godine. Promocija je 13 januara u Štokholmu. Počelo je kao knjiga i sada je preraslo u nešto mnogo veće. Zanimljiva koincidencija je da knjiga izlazi baš početkom 2015, u godini koju je UNESCO izabrao za [International Year of Light](#). Tako da smo sa

ovim projektom već ušle u mnoge međunarodne programe vezane za ovu temu. Prvi je od projekata koje podržava i promoviše organizacija [L-RO](#) što nam je naravno velika čast.

Pripremam dve izložbe. Svoju prvu samostalnu izložbu u Štokholmu koja se otvara 31. januara u umetničkom paviljonu Konsthuset. A druga je sredinom februara na jugu Švedske. Radim i na dva projekta permanentnog karaktera, na dve svetlosne instalacije. Jedna je za novu zgradu škole Lilla Alby u Stokholmu, a druga je za veoma uzbudljiv podzemni svet, najveći pogon za prečišćavanje vode u Štokholmu. Takođe su počele pripreme za razne druge izložbe i dešavanja na kojima ću gostovati u 2015.

S obzirom na to da je Breakfast online magazin, šta misliš o promenama koje je u naš život doneo razvoj tehnologije? Kako su tvoju svakodnevicu izmenili internet i društvene mreže?

Na neki način svet je postao dostupniji. Omogućeno mi je da se lakše povežem sa ljudima do kojih je nekada bilo teže dopreti. Sviđa mi se taj osećaj slobode... bez granica.

Muzika koju trenutno slušaš i koja te inspiriše

Jacques Loussier i njegove interpretacije Bach-a, Einstürzende Neubauten, Kralj Čačka, Françoise Hardy...

Knjige koje te okružuju ili ona koju trenutno čitaš

Sada sam potpuno fokusirana na našu knjigu "You Say Light – I Think Shadow". A pored je gomila knjiga koje ne stizem da otvorim.

Zbog prirode posla često putuješ, ali koje je tvoje sentimentalno putovanje, putovanje koje ti znači i koje pamtiš?

Drago mi je da kroz posao kojim se bavim imam prilike da puno putujem, upoznajem kulture i srećem ljude. Volim Japan i Kinu i Tajvan, volim sever Švedske, Norveška je prelepa, i Kalifornija, a tek Italija, Španija, Grčka ... Volim da putujem po Srbiji, po Bosni, uopšte mi je Balkan zanimljiv... Ne znam koje putovanje da izdvojim. Obožavam da putujem.

S obzirom da se baviš svetlošću, da li voliš jutro i kada se budiš? Šta je tvoj omiljeni doručak?

Volim svitanje. Baš me je jutros obradovala pojava tri sunca u Stokholmu! Optički fenomen Halo javlja se kada se Sunce (ili Mesec) nazire kroz sloj heksagonalnih kristala leda.

Najznačajniji utisak 2014 godine

Nobelova nagrada za mir.

Preporuka za 2015

Na primer "Uživajte"